

ਛੁਟਕਾਰੇ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਅਤੇ ਕੈੜੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਿੱਠਾ ਹੋਣਾ

ਅਧਿਆਇ 15 ਵਿਚ ਉਹ ਗੀਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਾਇਆ ਸੀ (15:1-21)। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (15:22-27)।

ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਗੀਤ ਵਿਚ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ - ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਮਿਸਰੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੀਤ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਬਲ, ਭਜਨ ਅਤੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ (15:2)। ਉਹ ਜੇਧਾ ਪੁਰਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਕਰੋਧ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਢਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ (15:3, 6, 7)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਰੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ, "ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾਈ ਵਿੱਚ ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਾ" ਅਤੇ ਅਚਰਜ ਕੰਮਾਂ ਵਾਲਾ (15:11)।

ਉਸ ਨੇ ਮਿਸਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (15:1); ਉਹ ਇਸ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਿਆਈਆਂ ਵਿਚ ਗਰਕ ਹੋ ਗਏ (15:4, 5)। ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਢੇਰ ਵਾਂਙੁ ਖਲਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਦੇ ਲਈ ਹਵਾ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ (15:8-11)।

ਇਹ ਯਹੋਵਾਹ ਉਹ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਿਵਾਸ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ (15:13)। ਗੁਆਂਢੀ ਲੋਕ - ਫਲਿਸਤੀਨ, ਅਦੋਮ, ਮੋਆਬ ਅਤੇ ਕਨਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਾਸੀ - ਮਿਸਰੀ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣਨਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਡਰ ਮੰਨਣਗੇ (15:14-16)। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸਰਾਏਲ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ (15:16, 17)। ਗੀਤ ਉਸਤਤ ਦੇ ਨੇਟ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (15:18)। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਸਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (15:19), ਲਿਖਤ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿਰਯਮ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੱਚੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਹੀ ਉਸਤਤ ਗਾਈ (15:20, 21)।

ਫਿਰ ਸੀਨਈ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਰਾਏਲੀ ਸੂਰ ਦੀ ਉਜਾੜ ਨੂੰ ਨਿੱਕਲੇ ਅਤੇ ਮਾਰਾਹ ਨੂੰ ਆਏ, ਜਿੱਥੇ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਕੈੜਾ ਸੀ (15:22, 23)। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੂਸਾ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਯਹੋਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਹਦਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਬਿਰਛ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਮਿੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ (15:24, 25)। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਫਿਰ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਨੇਮ ਬੰਨ੍ਹੇਗਾ (15:25, 26)। ਇਹ

ਅਧਿਆਇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲ ਏਲਿਮ ਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਸੀ (15:27)।

ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਨਾਉਣਾ (15:1-21)

ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਨਾਉਣਾ (15:1-19)

ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਗੀਤ ਗਾਇਆ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਚਮਤਕਾਰ ਦਾ ਇਕ ਕਾਵਿਕ ਵਿਰਤਾਂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋ ਵਾਰਤਕ ਵਿਰਤਾਂਤ ਹਨ (14:13-31; 15:19)। ਕਵਿਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਵਿਚ *ਸ਼ਿਰਤ ਹਾ-ਯਮ*, “ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਗੀਤ” ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ “ਯਹੂਦੀ ਇਬਾਦਤ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕ ਖਾਸ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ” ਆਖਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਯਹੂਦੀ ਇਬਾਦਤਖਾਨਿਆਂ ਦੀਆਂ “ਨਿਸ਼ਚਤ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਸਵੇਰ ਦੀ ਬੰਦਗੀ” ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।¹ ਗੀਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗੁਣਾਂ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਗੀਤ “ਸ਼ਾਇਦ ਇਬਰਾਨੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।”² ਪਰ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੂਪ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਉਸ ਵਿਰਤਾਂਤ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ - ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ “ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ” ਨੇ ਇਹ ਗੀਤ ਗਾਇਆ ਸੀ - ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿੱਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੀਤ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਲਈ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਗਾਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਗੀਤ ਨੂੰ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਗਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।³ ਸਾਰੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗੀਤ ਉਸ ਧੰਨਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਰਾਏਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਾਹੁਮ ਐਮ. ਸਰਨਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗੀਤ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਧੰਨਵਾਦ ਦੀ ਇਕ ਕਵਿਤਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਧੰਨਵਾਦ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਬਾਈਬਲ ਅਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਵਿਰਤਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਸੁਭਾਵਕ ਵਿਰਤਾਂਤ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦਾ ਪਰਗਟਾਵਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੂਚ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਸੀ।”⁴ ਉੱਚ ਆਦਰ ਦਾ ਸੂਚਕ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਦਵਾਨ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਉਹ ਐਸ. ਆਰ. ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ: “ਜਿੱਤ ਦਾ ਗੀਤ [15:1-18] ਇਬਰਾਨੀ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ, ਕਾਵਿਕ ਅੰਗ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੈ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਵਰਣਨ, ਰੈਚਕ ਕਲਪਨਾ, ਤੇਜ਼ ਲਹਿਰ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਚਮਕਦਾਰ, ਸੁਰੀਲਾ ... ਬੋਲਚਾਲ ਹੈ।”⁵

ਇਸ ਬੰਦ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਲਈ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਆਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੰਦ ਦੇ ਕਾਵਿਕ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਅਰਥ, ਇਕ ਗੱਲ ਦੇ ਲਈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਲੰਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲਿਖਤ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੀਤ ਨੂੰ ਦੋ ਪਉੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।⁶ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ (15:1-12) ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ

ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ:

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ (15:1): ਯਹੋਵਾਹ ਅੱਤ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਜੋ ਉਹ ਹੈ (15:2, 3): ਉਹ ਮੇਰਾ ਬਲ, ਭਜਨ ਅਤੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੇਰਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਇਕ ਜੇਧਾ ਪੁਰਸ਼ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ (15:4, 5): ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਰਥ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫੌਜ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿਤੀ।

ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਜੋ ਉਹ ਹੈ (15:6, 7): ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜਵਾਨ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿਕਨਾ ਚੂਰ ਕਰ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ (15:8-10): ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਹਵਾ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਜੋ ਉਹ ਹੈ (15:11): ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾਈ ਵਿੱਚ ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਾ, ਅਚਰਜ ਕੰਮਾਂ ਵਾਲਾ।

ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ (15:12): ਉਸ ਨੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਿਵਾਸ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਪਉੜੀ (15:13-18) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਇਸਰਾਏਲ ਲਈ ਨਤੀਜੇ (15:13): ਉਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਕੌਮਾਂ ਲਈ ਨਤੀਜੇ (15:14-16): ਫਲਿਸਤੀਨ, ਅਦੋਮ, ਮੋਆਬ ਅਤੇ ਕਨਾਨ ਦੇ ਵਾਸੀ ਕੰਬ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸਰਾਏਲ ਲਈ ਨਤੀਜੇ (15:17): ਉਹ ਉਸ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਟਾ (15:18): ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਉਸਤਤ ਸਦਾ ਤੀਕ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ!

ਕਵਿਤਾ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ, ਸਾਹਿਤਕ ਕਲਾ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸੁਮੇਲ ਹੈ ਜੋ ਕੂਚ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।⁷

'ਤਦ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਲਈ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਹੋਇਆਂ ਆਖਿਆ ...।

ਆਇਤ 1. ਇਹ ਅਧਿਆਇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੇ ਲਈ ਮੰਚ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਤ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੂਲ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। (1) *ਇਹ ਕਦੋਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ? ਤਦ*, ਅਰਥਾਤ, ਅਧਿਆਇ 14 ਵਿਚ ਦਰਜ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। (2) *ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ? ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ* ਨੇ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਮਿਰਯਮ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (15:20, 21)। (3) *ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏਹ ਗੀਤ ਗਾਇਆ*, 15:1-18 ਵਿਚ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। (4) *ਇਸ ਜਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਦਰ ਮਿਲਿਆ? ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ*, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੀਤ ਗਾਇਆ ਸੀ।

ਨਾਹੁਮ ਐਮ. ਸਰਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੀਤ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰਤਕ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੈ ਅਤੇ "ਇਕ ਹਰ ਵਾਰਤਕ ਕਥਨ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਿੱਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ" (15:19)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇਸ ਸ਼ੈਲੀ, ਜਾਂ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬਾਈਬਲ ਅਧਾਰਿਤ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - "ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਤਮਕ ਗੀਤ ਜੋ ਜਿੱਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾਲ ਵਾਰਤਕ ਵਰਣਨ ਦਾ ਸੁਮੇਲ।" ਇਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਦਬੋਰਾਹ ਦੇ ਗੀਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਨਿਆਈਆਂ 4; 5)⁸

ਮੂਸਾ ਦਾ ਗੀਤ ਇਸ ਤੱਥ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਬੰਦਗੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਗੀਤ ਵਿਚ ਧੰਨਵਾਦ, ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕ ਉਚਿਤ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਬੰਦਾਂ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਜ਼ਬੂਰ 98:1-5; 149:1-4; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 16:25; ਰੋਮੀਆਂ 15:9; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:18-20; ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 3:16; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13:15; ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 15:3)।

ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ (15:1-12)

¹ਮੈਂ ਯਹੋਵਾਹ ਲਈ ਗਾਵਾਂਗਾ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਤ ਉੱਚਾ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਉਸ ਨੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ²ਯਹੋਵਾਹ ਮੇਰਾ ਬਲ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਭਜਨ ਹੈ, ਉਹ ਮੇਰਾ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੇਰਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਸੇਭਾ ਕਰਾਂਗਾ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਾਂਗਾ। ³ਯਹੋਵਾਹ ਜੇਧਾ ਪੁਰਸ਼ ਹੈ, ਯਹੋਵਾਹ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ⁴ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਰਥ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫੌਜ ਉਸ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ, ਉਸ ਦੇ ਚੁਗਵੇਂ ਅਫ਼ਸਰ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਗ਼ਰਕ ਹੋ ਗਏ। ⁵ਡੁੱਘਿਆਈ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕ ਲਿਆ, ਓਹ ਪੱਥਰ ਵਾਂਝੁ ਤਹਿ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ। ⁶ਹੇ ਯਹੋਵਾਹ ਤੇਰਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜਵਾਨ ਹੈ, ਹੇ ਯਹੋਵਾਹ ਤੇਰਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਚਿਕਨਾ ਚੂਰ ਕਰ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ। ⁷ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਉੱਤਮਤਾਈ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਢਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈਂ। ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਕਰੋਧ ਘੱਲਦਾ ਹੈਂ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੱਠੇ ਵਾਂਝੁ ਭੱਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ⁸ਤੇਰੀਆਂ ਨਾਸਾਂ ਦੀ ਸੂਕਰ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਜਮਾ ਹੋ ਗਏ, ਮੈਂਜਾਂ ਢੇਰ ਵਾਂਝੁ ਖਲੇ ਗਈਆਂ, ਡੁੱਘਿਆਈਆਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਮ ਗਈਆਂ। ⁹ਵੈਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ, 'ਮੈਂ ਪਿੱਛਾ ਕਰਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਜਾ ਲਵਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਲੁੱਟ ਦਾ ਮਾਲ ਵੰਡਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਨ ਆਈ ਕਰਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਸੂਤਾਂਗਾ ਅਰ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰੇਗਾ।' ¹⁰ਤੈਂ ਆਪਣੀ ਹਵਾ ਨਾਲ ਫੂਕ ਮਾਰੀ, ਸਮੁੰਦਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕ ਲਿਆ, ਓਹ ਸਿੱਕੇ ਵਾਂਝੁ ਮਹਾ ਜਲ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ

ਗਏ। "ਕੌਣ ਹੈ ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਹੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿੱਚ? ਕੌਣ ਹੈ ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾਈ ਵਿੱਚ ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਾ, ਉਸਤਤ ਵਿੱਚ ਭੈ ਦਾਇਕ ਅਤੇ ਅਚਰਜ ਕੰਮਾਂ ਵਾਲਾ?" ¹²ਤੈਂ ਆਪਣਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਪਸਾਰਿਆ, ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਗਈ।

ਆਇਤ 1. ਇਸ ਸਮੇਂ, ਗੀਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਜੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾਰਣ ਉਸ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਤ ਉੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਖਣਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਰਥਾਂ ਦੀ ਬਜਾਇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉੱਥੇ ਰਥ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ, ਕਵਿਤਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੇਵੇਂ ਗ਼ਰਕ ਹੋ ਗਏ (15:4) ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਾਰਤਕ ਵਿਰਤਾਂਤ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਥਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ (15:19)।

ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਕਿ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਅਸਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਦੇ ਵਰਣਨ ਦਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੂਸਾ ਨੇ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਵਾਰ ਨੂੰ "ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ" ਜੇਕਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਮੋੜਨ ਦੁਆਰਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਰਥਾਂ ਨੂੰ ਡੁਬੋ ਦਿੱਤਾ ਸੀ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੂਸਾ ਕਾਵਿਆਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਅਸਵਾਰ" ਅਤੇ "ਸੁੱਟਣਾ" ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਅਸਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ। ਲਿਖਤ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਮਿਸਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ:

ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ (15:1)।

ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਰਥ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫੌਜ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰ ਗ਼ਰਕ ਹੋ ਗਏ (15:4)।

ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਹਵਾ ਨਾਲ ਫੂਕ ਮਾਰੀ, ਸਮੁੰਦਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਡੁੱਬ ਗਏ (15:10)।

ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਪਸਾਰਿਆ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਗਈ (15:12)।

ਇਸਰਾਏਲੀ ਚਾਰੇ ਆਇਤਾਂ ਇੱਕੋ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਗਾ ਰਹੇ ਸਨ; ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਦੀ ਲਾਖਣਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਦਿੱਤਾ।

ਆਇਤਾਂ 2, 3. ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਹੈ। ਕਵੀ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਰਣਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਰ ਵਰਣਨ ਜੋ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਮਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਦਾ ਬਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਦਾ ਭਜਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਯਹੋਵਾਹ ਬੰਦਗੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ (ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਦੇ ਲਈ ਗਾਉਣ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ

ਬੰਦਗੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ (ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਧੰਨਵਾਦ (ਉਸਤਤ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ) ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਵੀ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਦੇ **ਛੁਟਕਾਰੇ** ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਰਾਏਲ ਦੀ ਉਸ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਉਸ ਦਾ **ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ** ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ **ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ** ਹੈ ਸੀ (ਵੇਖੋ 3:6; 18:4)। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਵੀ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨਾਲ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਿਸਮਤ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।

ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪੇਚੀਦਾ ਵਰਣਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯਹੋਵਾਹ **ਜੇਯਾ ਪੁਰਸ਼** - ਜਾਂ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹੀਏ ਤਾਂ “ਯੁੱਧ ਲੜਨ ਵਾਲਾ ਪੁਰਸ਼” (KJV) ਹੈ। ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਇਕ ਜੇਯੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ 14:14, 25; ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 1:30; ਯਸਾਯਾਹ 42:13; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 20:11)। ਪੂਰਾ ਗੀਤ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਜਸ਼ਮ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਯਹੋਵਾਹ ਇਕ “ਜੇਯਾ ਪੁਰਸ਼” ਹੈ “ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਸਕਰ ਸਮੂਏਲ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ‘ਸੈਨਾਂ ਦਾ ਯਹੋਵਾਹ’ (ਸੈਨਾਂ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ) ਨਾਂ ਇਕ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ।”⁹

ਜਦੋਂ ਕਵੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, “**ਯਹੋਵਾਹ** [ਯਾਹਵੇਹ] **ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।**” ਕਵੀ ਸਿਰਫ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੂਚੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਛਾਣ ਰਿਹਾ; ਬਲਕਿ, ਉਹ ਇਹ ਵਰਣਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਯਹੋਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ “ਜਾਣਨਾ” ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 4, 5. ਇਹ ਆਇਤਾਂ **ਉਸ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।** ਇੱਥੇ, ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਾਸ ਦੀ ਹੱਦ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ: ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ **ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਰਥ, ਉਸ ਦੀ ਫੌਜ** ਅਤੇ **ਉਸ ਦੇ ਚੁਗਵੇਂ ਅਫ਼ਸਰ** ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਜਿਸ ਤੇ ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਹੈ ਨਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਤਰੀਕਾ: ਇਹ **ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ** ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮਿਸਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਠਕ ਉਸ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਰਥਾਂ ਅਤੇ ਰਥਾਂ ਦੇ ਅਸਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋੜ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਮਿਸਰੀ **ਪੱਥਰ ਵਾਡੂ ਤਹਿ ਵਿੱਚ** ਚਲੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਡੁੱਬ ਗਏ (ਵੇਖੋ 14:28; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 51:63, 64)।

ਆਇਤਾਂ 6, 7. ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਫੇਰ **ਉਸ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਹੈ।** ਗੀਤ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਕਾਰਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਵੱਲ ਪਰਤਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ **ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜਵਾਨ** ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ - ਸਗੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੈਨਕ ਤਾਕਤ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨਿਆਂਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਹ **ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਚਿਕਨਾ ਚੂਰ ਕਰ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾ**

ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਰੋਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਠੇ ਵਾਂਗ ਭੱਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ, “ਭੁੱਠੇ” (ਘੜ, ਕੁਆਸ) ਜਾਂ “ਤੂੜੀ” (NIV) ਸ਼ਬਦ ਭਾਰੀ ਤੂੜੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਛੱਟਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਹਵਾ ਨਾਲ ਉਡਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਅਕਸਰ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਯਸਾਯਾਹ 5:24; ਯੇਥੇਲ 2:5; ਮਲਾਕੀ 4:1; ਮੱਤੀ 3:12)। ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸਰਦਾਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ।¹⁰ ਅਸਲ ਵਿਚ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਅਨਿਆਈ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਇਤਾਂ 8-10. ਇਹ ਤਿੰਨ ਆਇਤਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇਣ ਵੱਲ ਮੁੜਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਮਿਸਰੀਆਂ ਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕਰੋਧ ਦੇ ਭੜਕਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਫਿਰਉਨ ਦੀ ਫੌਜ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਨਾਸ ਹੋ ਗਈ (15:4, 5)। ਲਿਖਤ ਕਾਵਿਆਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਉਸ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮੁੰਦਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਵਿਚ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। [ਆਪਣੀਆਂ] ਨਾਸਾਂ ਦੀ ਸੂਕਰ ਨਾਲ, ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਮੈਂਜਾਂ ਨੂੰ ਢੇਰ ਵਾਂਗ ਖਲਿਆਰ ਦਿੱਤਾ (ਵੇਖੋ 14:29)। ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲਈ, ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਮ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਫਿਰਉਨ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ¹¹ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ (“ਮੈਂ ਲੁੱਟ ਦਾ ਮਾਲ ਵੰਡਾਂਗਾ”) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਾਂਗਾ। ਤਾਂ ਵੀ, ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫੂਕ (סוף, ਰਾਉਚ) ਜਾਂ “ਸਾਰ” (NIV) ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਮਿਸਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਵਾਂਗ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਆਇਤ 5 ਵਿਚ “ਪੱਥਰ” ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

“ਨਾਸਾਂ” ਅਤੇ “ਸਾਰ” ਦੇ ਰੂਪਕ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਬਦਾਂ (ਮਾਨਵੀਕਰਨ) ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਹਨ। ਗੀਤ ਵਿਚ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ “ਜੋਯਾ ਪੁਰਸ਼” ਜਾਂ “ਯੁੱਧ ਲੜਨ ਵਾਲਾ ਪੁਰਸ਼” (15:3) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਨਾਲੇ ਉਸ ਦੇ “ਸੱਜੇ ਹੱਥ” (15:6, 12), “ਹੱਥਾਂ” (15:17) ਅਤੇ “ਬਾਂਹ” (15:16) ਦੇ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਰਗਟਾਵੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਨਾਲ ਇਕ ਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ।

ਆਇਤ 11. ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਇਹ ਵਰਣਨ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਚਰਮਸੀਮਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਹੈ। ਇਹ ਗੀਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿਚ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਜੇੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੌਣ ਹੈ ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਹੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿੱਚ? ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, “ਕੋਈ ਨਹੀਂ!” ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਦਭੁਤ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਦੇਵਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇਕ ਮੁੱਖ ਜ਼ੋਰ ਹੈ।

ਇਹ ਆਇਤ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। (1) **ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾਈ** ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪਰਤਾਪ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਦੂਜੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਵਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਨ। (2) ਯਹੋਵਾਹ ਇਕੱਲਾ **ਭੈ ਦਾਇਕ** ਅਤੇ ਉਸਤਤ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਕੋਈ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। (3) ਸਿਰਫ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੋਲ ਅਚਰਜ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਮਿਸਰ ਦੇ ਭੂਠੇ ਦੇਵਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਭਲਾਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ; ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਉਹੇ ਜਿਹੇ ਅਚਰਜ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਿਹੜੇ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਇੰਨਾ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ

ਦਸ ਬਵਾਂ ਤੇ ਰਾਗੀਂ ਨਿਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ (12:12 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਆਇਤ 12. ਇਹ ਆਇਤ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ, ਧਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਗਈ। ਮਿਸਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਸ ਬਾਰੇ ਕਵੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਵਾਕ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਕਾਸ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ (15:4, 5), ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਏ (15:8-10)। ਆਖਰੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ “ਧਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਗਈ।” ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੰਦਰ “ਧਰਤੀ” ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਏ, ਉਹ ਧਰਤੀ ਦੁਆਰਾ “ਨਿਗਲ ਲਏ ਗਏ” ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ “ਧਰਤੀ” “ਹੇਠਲੀ ਦੁਨੀਆਂ,” ਜਾਂ “ਸੀਓਲ (ਪਤਾਲ)” ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।¹²

ਦੂਜੀ ਪਉੜੀ (15:13-18)

¹³ਤੈਂ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਉਸ ਪਰਜਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਿਹ ਨੂੰ ਤੈਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤੈਂ ਆਪਣੇ ਬਲ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ¹⁴ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ, ਉਹ ਕੰਬਦੇ ਹਨ, ਫਲਿਸਤੀਨ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁੰਬਕ ਪਈ। ¹⁵ਤਦ ਅਦੇਮ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਘਾਬਰ ਗਏ, ਮੇਆਬ ਦੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਬਣੀ ਲੱਗੀ, ਕਨਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਾਸੀ ਢਲ ਗਏ। ¹⁶ਹੈਲ ਅਤੇ ਤਹਿਕਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਪੈਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਤੇਰੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੱਥਰ ਵਾਂਗ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੇ ਯਹੋਵਾਹ ਜਦ ਤੀਕ ਤੇਰੀ ਪਰਜਾ ਲੰਘ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਜਦ ਤੀਕ ਉਹ ਪਰਜਾ ਜਿਹੜੀ ਤੈਂ ਵਿਹਾੜੀ ਹੈ ਪਾਰ ਨਾ ਲੰਘ ਜਾਵੇ, ¹⁷ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਲਿਆਵੇਂਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਿਲਖ ਦੇ ਪਹਾੜ ਵਿੱਚ ਲਗਾਵੇਂਗਾ, ਹੇ ਯਹੋਵਾਹ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਤੈਂ ਆਪਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ, ਉਹ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ ਜਿਹੜਾ ਤੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਨੇ ਅਸਥਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ¹⁸ਯਹੋਵਾਹ ਸਦਾ ਤੀਕ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਉੜੀ ਇਸਰਾਏਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ, 15:13-16 ਵਿਚ, ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਆਰ. ਐਲਨ ਕੇਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਭੂਤਕਾਲ “ਨਬੂਵਤੀ ਪੂਰਨਕਾਲ” ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਣ। ਇਹ ਆਰੰਭਕ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਨਬੂਵਤੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ।¹³ ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਇਸਰਾਏਲ ਦਾ ਸੀਨਈ ਪਰਬਤ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦਾ ਕੈਮਾਂ ਦਾ ਡਰ ਹਾਲੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸੀ, ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੀਨਈ ਪਰਬਤ ਤੇ ਹੋਣ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਨਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ) ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੇੜੇ ਦੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਡਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ।

ਆਇਤ 13. ਦੂਜੀ ਪਉੜੀ ਇਸਰਾਏਲ ਲਈ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦਾ ਅਰਥ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਰਜਾ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਸੀ। ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੇ ਕੇ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਬਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਦਯਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਖਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾ

ਦਿੱਤਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸੀਨਈ ਪਰਬਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 33:2; ਨਿਆਈਆਂ 5:5)। ਦੂਜੇ “ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਿਵਾਸ” ਨੂੰ ਕਨਾਨ ਦੇਸ, ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਦੇਸ ਲਈ ਇਕ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ 15:17 ਵਿਚ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।¹⁴ NIV ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ “ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ” ਅਤੇ “ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ” ਜੋ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਆਇਤਾਂ 14-16. ਇਹ ਆਇਤਾਂ *ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਲਈ ਨਤੀਜਿਆਂ* ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ **ਕਨਾਨ** ਅਤੇ ਲਾਗੇ ਚਾਗੇ ਦੇ ਦੇਸਾਂ (**ਫਲਿਸਤੀਨ**,¹⁵ **ਅਦੋਮ** ਅਤੇ **ਮੋਆਬ**) ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ **ਸੁਣਿਆ** ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਮਿਸਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਉਹ **ਕੰਬਣ ਲੱਗੇ** (ਵੇਖੋ ਗਿਣਤੀ 22:1-6; ਯਹੋਸ਼ੁਆ 2:8-11)। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸਾਂ ਨੂੰ **ਚੁੰਬਕ ਪਈ** ਅਤੇ ਉਹ **ਘਾਬਰ ਗਏ**; ਉਹ **ਕੰਬਣ ਲੱਗੇ**, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ **ਢਲ ਗਈ** ਅਤੇ **ਹੌਲ ਅਤੇ ਤਹਿਕਣਾ** ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਣ ਪਿਆ। ਉਹ **ਪੱਥਰ ਵਾਂਝੂ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ** ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਥਾਂ ਜੰਮ ਗਏ ਹੋਣ, ਉਹ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਦੇਸ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਉਹ ਤਦ ਤੱਕ ਇਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਰਹੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਰਾਏਲ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ, ਇਸਰਾਏਲ ਦੇਸ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਉਸ **ਪਰਜਾ ਵਾਂਝੂ ਲੰਘਿਆ ਜਿਹੜੀ** [ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੁਆਰਾ] **ਵਿਹਾੜੀ ਹੈ**। NIV ਬਾਈਬਲ ਫੇਰ ਇਹ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਕਾਲ (“ਜਾਵੇ”) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈਆਂ। ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ: ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 17. ਇਹ ਆਇਤ *ਇਸਰਾਏਲ ਲਈ ਨਤੀਜਿਆਂ* ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ: ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪਰਜਾ ਉਸ ਦੇਸ ਵਿਚ **ਲਾਈ** ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪਕ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ (2 ਸਮੂਏਲ 7:10; ਜ਼ਬੂਰ 44:2; 80:8; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 24:6; 32:41; 42:10; ਆਮੋਸ 9:15)। ਇੱਥੇ, ਅਲੰਕਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਸ ਦਾ [ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ] **ਮਿਲਖ ਦੇ ਪਹਾੜ**, ਉਸ ਦੇ **ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਸਥਾਨ** ਅਤੇ **ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ** ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ **ਅਸਥਰ ਕੀਤਾ ਹੈ**। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀਆਂ ਇੱਕੋ ਅਸਥਾਨ ਅਰਥਾਤ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਦੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।¹⁶ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੀਤ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਤੋਂ ਛੁਡਾਇਆ ਸੀ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ (ਨਬੂਵਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ “ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਿਵਾਸ” (15:13), ਸੀਨਈ ਪਰਬਤ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ (ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ) ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗਾ।

ਆਇਤ 18. ਗੀਤ ਦੀ ਇਹ ਆਖ਼ਰੀ ਆਇਤ *ਸਿੱਟੇ* ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੀਤ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ: **ਯਹੋਵਾਹ** ਨੂੰ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇਣ ਨਾਲ। ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਇਹ ਆਖ਼ਰੀ ਸ਼ਬਦ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਇਕ ਰਾਜਾ - ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਪੂਰਣ ਰਾਜਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਰਾਜਾ ਜਿਹੜਾ **ਸਦਾ ਤੀਕ ਰਾਜ ਕਰਦਾ** ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ “ਸਦਾ ਤੀਕ” ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ “ਸਦੀਪਕ ਕਾਲ” ਵਜੋਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਬੰਦ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਵੀ ਸਦੀਪਕ ਕਾਲ ਦੀ ਧਾਰਣਾ

ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰ ਸਮਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੂਤੱਵ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇਗਾ।

ਸਾਰ ਕਥਨ (15:19)

¹⁹ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਘੋੜੇ ਅਰ ਉਸ ਦੇ ਰਥ ਅਰ ਉਸ ਦੇ ਘੋੜ ਚੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਵੜੇ ਅਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋੜ ਲਿਆਂਦਾ ਪਰ ਇਸਰਾਏਲੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਕੀ ਉੱਤੇ ਦੀ ਲੰਘ ਗਏ।

ਆਇਤ 19. ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ, ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਰ ਕਥਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਕੀ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

ਮਿਰਯਮ ਅਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਮਿਲ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣਾ (15:20, 21)

²⁰ਹਾਰੂਨ ਦੀ ਭੈਣ ਮਿਰਯਮ ਨਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਡੱਫ ਲਈ ਅਰ ਸਾਰੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਡੱਫਾਂ ਵਜਾਉਂਦੀਆਂ ਅਰ ਨੱਚਦੀਆਂ ਨੱਚਦੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿੱਕਲੀਆਂ। ²¹ਮਿਰਯਮ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤ੍ਰ ਦਿੱਤਾ, ਯਹੋਵਾਹ ਲਈ ਗਾਓ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਅੱਤ ਉੱਚਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਘੋੜਾ ਅਰ ਉਸ ਦਾ ਅਸਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ।

ਆਇਤਾਂ 20, 21. ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਗਈ ਉਸ ਵਿਚ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸੇ ਗੀਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਅਤੇ ਨੱਚਣ ਵਿਚ ਮਿਰਯਮ ਨੇ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਗਾਇਆ ਸੀ (15:1)। ਪੁਰਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਨੱਚਣਾ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਸੀ। ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਕੋਲ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਕਾਰਣ ਸੀ।¹⁷ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ, ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਅੱਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ; ਉਹ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ, ਨੱਚ ਕੇ ਅਤੇ ਡੱਫਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸਾਜ ਵਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ (ਨਿਆਈਆਂ 11:34; 1 ਸਮੂਏਲ 18:6-8)।

ਆਇਤ 20 ਵਿਚ ਮਿਰਯਮ ਨੂੰ ਨਬੀਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਨਬੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕਲੋਤੀ ਨਬੀਆਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।¹⁸ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ, ਨਬੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਲਈ ਬੋਲਦਾ ਜਾਂ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਬੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲਈ ਜਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ, ਮਿਰਯਮ ਇਸ ਭਾਵ ਵਿਚ ਇਕ ਨਬੀਆਂ ਸੀ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਕਦੀ ਨਾ ਕਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣਗੇ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਹੀ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਮਿਰਯਮ ਤੇ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।¹⁹

ਮਾਰਾਹ ਵਿਚ ਕੈੜੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਿੱਠਾ ਹੋਣਾ (15:22-25)

²²ਮੂਸਾ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਓਹ ਸੂਰ ਦੀ ਉਜਾੜ ਨੂੰ ਨਿੱਕਲੇ

ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਉਜਾੜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤੁਰੇ ਗਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਾ ਲੱਭਾ।²³ ਜਦ ਓਹ ਮਾਰਾਹ ਨੂੰ ਆਏ ਤਾਂ ਓਹ ਮਾਰਾਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਪੀ ਸੱਕੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਕੋੜਾ ਸੀ ਏਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ਮਾਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ।²⁴ ਉਪਰੰਤ ਪਰਜਾ ਮੂਸਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੁੜ ਬੁੜਾਉਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੀ ਪੀਈਏ? ²⁵ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਅੱਗੇ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਰਛ ਵਿਖਾਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਮਿੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਆਪਣੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲੰਬਾ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਨਈ ਵੱਲ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਦੇਸ ਵੱਲ। ਸੀਨਈ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਵਿਚ, ਜਿਵੇਂ 15:22-18:27 ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੋ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: (1) ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਆਪਣੇ ਭੁਲੱਕੜ ਅਤੇ ਨਾਸ਼ੁਕਰੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ।²⁰ (2) ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਸ਼ੁਕਰੇ ਪਣ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾੜਣਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਧੀਰਜ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁੜਬੁੜਾਹਟ ਨੂੰ ਸਹਿਆ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੇ।

ਆਇਤ 22. ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ **ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ** ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ **ਸੂਰ ਦੀ ਉਜਾੜ ਨੂੰ ਨਿੱਕਲੇ**। ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ “ਏਥਾਮ ਦੀ ਉਜਾੜ” ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਗਿਣਤੀ 33:8)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਲਈ ਮੂਸਾ ਦੀ ਮੂਲ ਬੇਨਤੀ “ਤਿੰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਪੈਂਡੇ” ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ (3:18; 5:3; 8:27)। ਪਰ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਾ ਲੱਭਾ।

ਆਇਤ 23. ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਮਾਰਾਹ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਕੋੜਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਓਹ ਮਾਰਾਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਪੀ ਸੱਕੇ। ਮਾਰਾਹ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ “ਕੜਵਾਹਟ।”²¹ ਜਦਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਜਗਾ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ,²² ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਹ ਨਾਮ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਹੀ “ਮਾਰਾਹ” ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।²³

ਆਇਤਾਂ 24, 25. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸਰਾਏਲੀ ਮੂਸਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੁੜ ਬੁੜਾਉਣ, ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲੱਗੇ (“ਬੁੜਬੁੜਾਏ”; KJV) (ਵੇਖੋ 16:2; 17:3)। ਬਦਲੇ ਵਿਚ, ਮੂਸਾ ਨੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਯਹੋਵਾਹ ਅੱਗੇ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਤਾਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਉੱਤਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਰਛ ਵਿਖਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ (ਸੁੱਟੇ) ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਣੀ ਮਿੱਠਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।²⁴ ਕੀ ਬਿਰਛ ਨੇ ਇੱਕ “ਕੁਦਰਤੀ” ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦੁਆਰਾ “ਅਲੌਕਿਕ” (ਚਮਤਕਾਰੀ) ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

ਮਾਰਾਹ ਵਿਚ, ਨੇਮ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ (15:25-27)

²⁵ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਕ ਬਿਧੀ ਅਤੇ ਕਨੂਨ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਪਰਖ ਲਿਆ।²⁶ ਅਰ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਰੀਝ ਨਾਲ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੋਗੇ ਅਰ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਭਲਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਕਰੋਗੇ ਅਰ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਉੱਤੇ ਕੰਨ ਲਾਓਗੇ ਅਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨੋਗੇ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਮੈਂ ਮਿਸਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਈਆਂ ਹਨ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਵਾਂਗਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੈਂ ਯਹੋਵਾਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਰੋਇਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਾਂ।²⁷ ਫੇਰ ਉਹ ਏਲਿਮ ਨੂੰ ਆਏ ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਸੇਤੇ ਅਤੇ ਸੌੜ ਖਜੂਰ ਦੇ ਬਿਰਛ ਸਨ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਪਾਣੀ ਕੋਲ ਡੇਰੇ ਲਾਏ।

ਆਇਤਾਂ 25, 26. ਮਾਰਾਹ ਵਿਚ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇਮ ਦਾ ਪੂਰਵਦਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਸੀਨਈ ਪਹਾੜ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇਗਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਣਨ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੋਂ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਕ ਬਿਧੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂਨ ਉਸ ਸਾਧਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੇ ਆਇਤ 25 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰ(ਖਿਆ) ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ “ਪਰਖ ਕੀਤੀ” ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਾਹ ਵਿਚ “ਕੋੜੇ ਪਾਣੀ” ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ, ਪਹਿਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਆਰ. ਐਲਨ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ, “ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ... ਕਿ ‘ਪਰਖ ਲਿਆ’ ਆਇਤ 26 ਦੇ ਵਾਇਦੇ ਦੇ ਸ਼ਰਤੀਆ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ... । ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਬਰਕਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਪਰਗਟ ਇੱਛਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।”²⁵

ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਇਤ 26 ਵਿਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ: ਉਸ ਦੀ ਰੀਝ ਨਾਲ ਸੁਣ(ਨਾ), ਉਹ ਕਰਨਾ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਭਲਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਉੱਤੇ ਕੰਨ ਲਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ। ਬਦਲੇ ਵਿਚ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਉਹ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਸ ਨੇ ਮਿਸਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਰੋਇਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ; ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਰੋਇਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

ਸਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਹ ਆਰੰਭਿਕ ਨੇਮ ਉਸ ਨੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸੀਨਈ ਪਹਾੜ ਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਇਸਰਾਏਲ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਨੇਗਾ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਬਰਕਤ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰ, ਵਾਇਦੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਾ-ਚੜਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਰ ਉੱਤੇ ਪਾਈਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ “ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ” ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ, ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਇਦ ਉਸ ਹਾਨੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਬਵਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਮਿਸਰੀਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲਿਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਨਾਸ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।²⁶ ਜੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ “ਰੀਝ ਨਾਲ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੁੰਦਾ” ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਫ਼ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਝੱਲਣੀਆਂ ਪੈਣੀਆਂ ਸਨ। ਜਦਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਕਾਨੂਨ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਵੱਲ ਝੁਕਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਇਹ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੂਰੀ ਕੋਮ (ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ) ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕਰਣਗੇ।

ਆਇਤ 27. ਅਧਿਆਇ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ **ਏਲਿਮ ਨੂੰ ਆਏ ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਸੋਤੇ ਅਤੇ ਸੱਤ ਖਜੂਰ ਦੇ ਬਿਰਫ ਸਨ।** ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਸਨ। ਮਾਰਾਹ ਦੇ ਕੋੜੇ ਪਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਏਲਿਮ ਫ਼ਿਰਦੋਸ ਦੇ ਵਾਂਗ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਗਾਉਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (15:1-21)

ਠੀਕ ਜਿਵੇਂ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (15:1-21), ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਲੋਕ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਹਨ ਆਪਣੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੇ ਕਾਰਣ “ਮੂਸਾ ਦਾ ਗੀਤ ਅਤੇ ਲੇਲੇ ਦਾ ਗੀਤ ...” (ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 15:3) ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ “[ਆਪਣੇ] ਧੰਨਵਾਦੀ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ” ਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 3:16; ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 15:9; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:19, 20; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13:15)।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਸੁਭਾਅ (15:1-18)

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਇਕ ਸ਼ਬਕ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ “ਇਹ ਮੇਰਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੈ?” (15:2) ਜਾਂ “ਤੇਰੇ ਸਮਾਨ ਕੌਣ ਹੈ” ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (15:11)। ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਗੀਤ (15:1-18) ਪ੍ਰਭੂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕਿਸ ਦੇ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਿਖਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ (1) ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ, (2) ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੀਤ, ਅਤੇ (3) ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਹੈ। ਉਹ (4) ਇੱਕ ਯੋਧਾ, (5) ਪ੍ਰਭੂ, (6) ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, (7) ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਆਲੀਸ਼ਾਨ, (8) ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੇ ਜੇਤੂ, ਅਤੇ (9) ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। (10) ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ; ਉਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। (11) ਉਹ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ, (12) ਮਹਿਮਾ ਵਿਚ ਕਮਾਲ, (13) ਇਕ ਅਚਰਜ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, (14) ਇਕ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਅਤੇ (15) ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ, ਅਤੇ (16) ਸਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਰਾਜਾ ਹੈ। “ਯਹੋਵਾਹ ਸਦਾ ਤੀਕ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ” (15:18)।

ਯਹੋਵਾਹ ਇੱਕ “ਜੋਧਾ ਪੁਰਸ਼” ਹੈ (15:3; KJV)

ਇਕ “ਜੋਧਾ ਪੁਰਸ਼” ਜਾਂ “ਸੂਰਵੀਰ” ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਲੜਦਾ ਹੈ। ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਗੀਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯੁੱਧ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੇ ਜੇਤੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਨਾਸ ਨਾ ਕਰੇ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵੈਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟੋ; “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਲਾਹ ਕਰੋ” (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5:20)।

ਕੋੜੇ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ (15:23-25)

ਮਸੀਹੀ “ਕੋੜੇ ਪਾਣੀ” ਦਾ - ਸੰਘਰਸ਼, ਪਰਤਾਵੇ, ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ, ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ “ਮਿੱਠਾ” ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਲਾਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ

ਸਾਡੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਓਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ “ਨਾਓਮੀ” (“ਸੁਹਾਵਣਾ”) ਨਾ ਆਖੇ, ਪਰ “ਮਾਰਾ” (“ਕੋੜਾ”) ਆਖੇ (ਰੂਥ 1:20, 21)। ਪਰ, ਰੂਥ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ, ਨਾਓਮੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਰੂਥ 4:14-17)। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਭਲਿਆਈ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਣਗੀਆਂ (ਰੋਮੀਆਂ 8:28)।

ਪ੍ਰਭੂ ਤੁਹਾਡਾ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ (15:26)

ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਚਮਤਕਾਰੀ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਚੰਗਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਹਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪ੍ਰਭੂ ਅਸਲੀ ਚੰਗਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਹੋਰਨਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਚੰਗਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਉਹ ਸਾਡੇ ਟੁੱਟੇ ਦਿਲਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਡੀਆਂ, ਪਾਪ ਦੀ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰ ਨਰਕ ਦੀਆਂ ਬੰਦੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਨਹੂਮ ਐਮ. ਸਰਨਾ, *ਐਕਸੋਡਸ*, ਦ JPS ਤੋਰਹ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਜੂਈਸ਼ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ, 1991), 76. ²ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 75. ³ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੂਸਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਕ ਜਾਂ ਆਇਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਆਇਤਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਚ ਮੂਸਾ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਗੀਤ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਗੀਤ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 76)। ਇਹ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਰਯਮ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਕੋਰਸ (15:21) ਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਲਾਇਨ ਜਾਂ ਦੋ ਲਾਇਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਹਰਾਇਆ। “ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 75. ⁴ਐੱਸ. ਆਰ. ਡਰਾਈਵਰ, *ਦ ਬੁੱਕ ਆਫ ਐਕਸੋਡਸ*, ਦ ਕੈਂਬਰਿਜ਼ ਬਾਈਬਲ ਫਾਰ ਸਕੂਲਜ਼ ਐਂਡ ਕਾਲੇਜ਼ (ਕੈਂਬਰਿਜ਼: ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1953), 129. ⁵ਜਦਕਿ NASB ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪਦਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵੰਡਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਸੰਸਕਰਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ਉੱਥੇ ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, NIV ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਦਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਦਾ ਹੈ: 15:1-5, 6-8, 9-10, 11-12, 13-18; NKJV, 15:1-10, 11-13, 14-17, 18; NRSV, 15:1-3, 4-10, 11-12, 13-18; NCV, 15:1-8, 9-10, 11-13, 14-18. ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਆਇਤ 13 ਪਹਿਲੇ ਪਦ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ। ⁶ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਜੰਨ ਆਈ. ਡਰਹਮ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ... ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਤਿੰਨ ... ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਯੋਜਨ ਹੈ” (ਜੰਨ ਆਈ. ਡਰਹਮ, *ਐਕਸੋਡਸ*, ਵਰਡ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 3 [ਵਾਕੇ, ਟੈਕਸਾਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1987], 205)। ⁷ਨਹੂਮ ਐਮ. ਸਰਨਾ, *ਐਕਸਪਲੋਰਿੰਗ ਐਕਸੋਡਸ: ਦ ਓਰਿਜਨ ਆਫ ਬਿਬਲੀਕਲ ਇਜ਼ਰਾਏਲ* (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਸ਼ੇਨਕ ਬੁਕਸ, 1996), 113-14. ⁸ਜੰਨ ਐੱਚ ਵਾਲਟਨ ਐਂਡ ਵਿਕਟਰ ਐੱਚ. ਮੈਥਿਊਜ਼, *ਜੇਨੇਸਿਸ-ਡਿਊਟਰੋਨੋਮੀ*, ਦ IVP ਬਾਈਬਲ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਡੋਨਰਜ਼ ਗਰੂਵ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਇੰਟਰ-ਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1997), 101. ⁹ਪਰਮੇਸੁਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਹੈ: “ਪ੍ਰਭੂ ਆਖਦਾ ਹੈ ‘ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਮੈਂ ਹੀ ਵੱਟਾ ਲਾਹਵਾਂਗਾ’” (ਰੋਮੀਆਂ 12:19; ਵੇਖੋ ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 32:35; ਜ਼ਬੂਰ 94:1)।

¹⁰ਕਵੀ ਚੇਣਾਤਮਕ ਸੀ; ਉਹ ਸਿਰਫ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗਾਇਕ (ਅਤੇ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਪਾਠਕ) ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘੇ ਸਨ। ¹¹ਵਿਲਬਰ ਫੀਲਡਸ, *ਐਕਸਪਲੋਰਿੰਗ ਐਕਸੋਡਸ*, ਬਾਈਬਲ ਸਟੱਡੀ ਟੈਕਸਟਬੁੱਕ ਸੀਰੀਜ਼ (ਜੇਪਲਿਨ, ਮਿਸੋਰੀ: ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1976) 324; ਸਰਨਾ, *ਐਕਸੋਡਸ*, 80. ¹²ਆਰ. ਐਲਨ ਕੋਲ, *ਐਕਸੋਡਸ: ਐਨ ਇੰਟਰੋਡਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਟਿੰਡਲ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ (ਡੋਨਰਜ਼ ਗਰੂਵ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਇੰਟਰਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1973), 125. ¹³ਜੇਮਸ ਬਰਟਨ ਕੇਫਮੈਨ, *ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਐਕਸੋਡਸ*, ਦ ਸੈਂਕੰਡ ਬੁਕ ਆਫ

ਮੇਜਸ (ਅਬੀਲੀਨ, ਟੈਕਸਾਸ: ACU ਪ੍ਰੈੱਸ, 1985), 208. ¹⁵ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਫਲਿਸਤੀਆਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਦੀ ਕਦੀ ਇਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਮਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (13:17 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ¹⁶ਮਾਰਟਿਨ ਨੇਬ, *ਐਕਸੋਡਸ*, ਅਨੁਵਾਦ. ਜੇ. ਐੱਸ. ਬੋਡਨ, ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ (ਫ਼ਿਲਡੇਲਫੀਆ: ਵੇਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1962), 126. ¹⁷ਉਹ ਨਾਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਿਰਯਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਉਹ ਆਧੁਨਿਕ ਨਾਚ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੱਚਣਾ ਅਤੇ ਡੱਫਾਂ ਦਾ ਵਜਾਉਣਾ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੱਜ ਚਰਚ ਵਿਚ ਬੰਦਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੱਚਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਾਜ ਵਜਾਉਣ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। (ਕੋਫ਼ਮੈਨ, 210-11.) ¹⁸ਹੋਰ ਲੋਕ ਦਬੋਰਾਹ (ਨਿਆਈਆਂ 4:4); ਹੁਲਦਾਹ (2 ਰਾਜਿਆਂ 22:14); ਨੇਆਦਯਾਹ, ਇੱਕ ਛੂਠੀ ਨਬੀਆ (ਨਹਮਯਾਹ 6:14); ਅਤੇ ਯਸਾਯਾਹ ਦੀ ਪਤਨੀ (ਯਸਾਯਾਹ 8:3) ਸਨ। ¹⁹ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਅਕਸਰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਗੀਤ ਕਦੀ “ਕਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (1 ਸਮੂਏਲ 10:5; 2 ਰਾਜਿਆਂ 3:15)” (ਵਾਲਟਨ ਐਂਡ ਮੈਥਿਊਜ਼, 102)। ²⁰“ਬੁੜ ਬੁੜਾਉਣ” (117, ਲੁਨ) ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਸੱਤ ਅਧਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਕੂਚ 15; 16; 17; ਗਿਣਤੀ 14; 16; 17; ਯਹੋਸ਼ੂਆ 9. (ਹੈਰੀ ਐੱਮ. ਓਰਲਿੰਸਕੀ, *ਨੇਟਸ ਆਫ ਨਿਊ ਟ੍ਰਾਂਸਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਦ ਤੋਰਰ* [ਫ਼ਿਲਡੇਲਫੀਆ: ਜੂਇਸ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਅਮੇਰਿਕਾ, 1969], 171; ਕੋਫ਼ਮੈਨ ਵਿਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ, 212.)

²¹ਦੂਬ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਨਾਓਮੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ “ਮਾਰਾ” ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਕੂਬ 1:20)। ਕੋਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਬਦ “ਮਾਰਾਹ” ਇਕੋ ਹੀ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਹੈ। (ਕੋਲ, 128.) ²²ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ। ²³ਵੱਖ ਵੱਖ ਲੋਕ ਇਕੋ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਨਾਮ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਦੋ ਸੈਨਾਵਾਂ ਇਕੋ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੁਲਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਕੋ ਹੀ ਸਥਾਨ ਦੇ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਨਾਮਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ²⁴ਲੇਖਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰੁੱਖ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੋੜੇਪਣ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੋਲ ਨੇ ਇਕ ਵਧੀਆ ਚਰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, 129. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਬੀ ਅਲੀਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ (2 ਰਾਜਿਆਂ 2:19-22). ²⁵ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ। ²⁶ਕੋਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਇਹ ਬੀਮਾਰੀਆਂ” ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ “ਬਵਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਲਹੂ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਲਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ” (ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ)।